

โรคทริคิโนซิส เป็นโรคที่เกิดจากพยาธิตัวกลมขนาดเล็กที่สุดที่ติดต่อถึงคน (Zoonosis) โดยการบริโภคเนื้อสัตว์ (ที่มีตัวอ่อนของพยาธิ) ดิบ หรือสุก ๆ ดิบ ๆ ส่วนมากเกิดจากการบริโภคเนื้อหมูชาวเขา หมูป่า หมูบ้านที่เลี้ยงปล่อย และเคยพบผู้ป่วยจากการบริโภคเนื้อหมูป่า ใน กระรอกป่า ตะกวด และเต่าบก อากาที่สำคัญในคน ได้แก่ ปวดกล้ามเนื้อ หนังตาบวม ตาแดง อักเสบ มีไข้ หนาวสั่น อ่อนเพลียมาก ผู้ป่วยมักมีอาการป่วยอยู่นานหลายเดือน หรืออาจรุนแรงจนเสียชีวิตได้

จากรายงานการเฝ้าระวังของสำนักกระบาดวิทยา พบว่า ในปี พ.ศ. 2558 ไม่มีผู้ป่วยโรคทริคิโนซิส ทั้งในระบบรายงานการเฝ้าระวัง 506 และระบบเฝ้าระวัง Event-based

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2557 พบผู้ป่วยโรคทริคิโนซิส รวม 95 ราย เสียชีวิต 1 ราย แต่ปี พ.ศ. 2553 ที่รายงานว่ามีผู้ป่วยจากจังหวัดศรีสะเกษ 1 ราย และยโสธร 1 ราย ติดเชื้อจากการกินเนื้อหมูป่าสุก ๆ ดิบ ๆ ขณะที่ไปทำงานอยู่ในประเทศมาเลเซีย จึงไม่รายงานเป็นผู้ป่วยของประเทศไทย จากปี พ.ศ. 2554-2557 พบผู้ป่วยที่ติดเชื้อในประเทศ รวม 93 ราย เสียชีวิต 1 ราย ใน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดน่าน เชียงใหม่ และลำปาง ส่วนจังหวัดศรีสะเกษ และยโสธร เป็นการติดเชื้อจากที่อื่น (Imported case) (ตารางที่ 1)

สถานการณ์การเกิดโรคทริคิโนซิส 5 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เกิดในภาคเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เคยเกิดการระบาดเป็นประจำ ข้อมูล

จากสถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ พบว่า ประเทศไทยมีรายงานการระบาดของโรคทริคิโนซิสในคนเป็นครั้งแรกที่อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปี พ.ศ. 2505 จากนั้นมีรายงานการเกิดโรคเป็นครั้งคราวแทบทุกปี จนถึงปี พ.ศ. 2524 รวมเกิดโรค 44 ครั้ง มีจำนวนผู้ป่วย 2,046 ราย เสียชีวิต 70 ราย และจากปี พ.ศ. 2525-2545 มีการเกิดโรค 88 ครั้ง มีจำนวนผู้ป่วย 3,623 ราย เสียชีวิต 17 ราย อัตราการป่วยตายในช่วง 20 ปีแรก พบว่า สูงกว่าช่วง 20 ปีหลังอย่างเด่นชัด พบการระบาดทุกภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะทางภาคเหนือมักพบในคนพื้นเมืองทางภาคเหนือ ซึ่งหมูชาวเขาที่เลี้ยงแบบปล่อย นำมาฆ่า แล้วขายหรือแจกจ่ายกันไปทำอาหาร ทำให้พบผู้ป่วยครั้งละมาก ๆ สาเหตุการเกิดโรคเนื่องจากการรับประทานเนื้อสัตว์ ที่มีตัวอ่อนของพยาธิในถุงหุ้มที่ฝังอยู่ในกล้ามเนื้อดิบ ๆ หรือสุก ๆ ดิบ ๆ เช่น ลาบ แหนม หลู้ ก้อย น้ำตก จากนั้นพยาธิจะเข้าไปในระบบทางเดินอาหาร ฝังอยู่ในกระเพาะ ฝังหุ้มตัวพยาธิจะถูกย่อยออก ทำให้พยาธิออกมาเจริญเติบโต เป็นตัวเต็มวัยภายใน 2-3 วัน⁽¹⁾ แล้วไชเข้าสู่ผนังลำไส้ จากนั้นกระจายไปอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย โดยเฉพาะกล้ามเนื้อ

เอกสารอ้างอิง

1. มนทกานต์ วงศ์ภากรม. โรคทริคิโนซิส (Trichinosis). [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 23 พฤษภาคม 2559]. เข้าถึงได้จาก: http://niah.dld.go.th/th/AnimalDisease/pig_trichi.htm

ตารางที่ 1 การกระจายผู้ป่วยโรคทริคิโนซิส รายจังหวัด ระหว่างปี พ.ศ. 2553-2557

ปี พ.ศ.	จังหวัด	ป่วย (คน)	เสียชีวิต (คน)
2553 (Imported case)	ศรีสะเกษ	1	0
	ยโสธร	1	0
2554	เชียงใหม่	26	0
2555	น่าน	18	1
2556	เชียงใหม่	13	0
	น่าน	6	0
2557	ลำปาง	30	0
รวม		95	1